

КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ЗА ЧЕРНО МОРЕ
/КСЧМ/

CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU MAREA
NEAGRA

Сдружение, вписано в РЮЛНЦ
на Р България
ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
гр. Варна, ул. "Охрид" N 24-26, ет.1
office@blsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediul si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@blsaceu.eu

ПРОТОКОЛ

От среща на Фокус група 3 на КСЧМ - 10 май 2022 г.

Тема: "Риболов на рапана"

На 10 май 2022 г. в хотел Континентал Форум, гр. Констанца и чрез видеовръзка в ZOOM се проведе среща на Фокус група 3 на КСЧМ на тема: „Риболов на рапана“.

На срещата присъстваха: г-н Хюсеин Йозбелгин координатор в техническото звено на ГКРСМ в България, г-жа Яна Велина от Министерството на околната среда и водите, г-н Константин Петров представител на ГКРСМ за България, г-н Кольо Желев Дирекция Статистика на ИАРА, г-жа Димитрина Чакъррова – ИАРА, г-н Виктор Ница (Victor Nita) – Институт „Григоре Антипа“, г-н Александру Симеонов – НАРА, Констанца.

Срещата се откри от Генералния секретар на КСЧМ г-н Йордан Господинов.

Следва презентация на г-н Хюсеин Йоздемир координатор на проекта Blacksea4fish на тема: „Проучвания с трал на рапан в Черно море“.

Генералната комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM) създава регионална програма за изследвания за устойчива експлоатация на рапана (*Rapana venosa*) в Черно море - географска подзона 29. По проектът BlackSea4Fish се организира координационна среща за неговото прилагане, хармонизиране събирането на данни и планиране на проучвания в морето. За Черно море е приет общ протокол за проучване на рапана и е извършено експериментално проучване с трал. Изследванията са извършвани през есента на 2020 г. и 2021 г., и пролетта на 2021 г. Целта е да се проведе първото стандартизирано научно изследване за рапана в Черно море с цел получаване на информация за изобилюето, дължината и възрастовия състав на този вид. Проучванията са направени с търговски или изследователски кораби, оборудвани с двигател с най-малко 186 kW (250 к.с.). Скорост на тралене е от 1,5 до 2,0 възела, а продължителността – 30 мин. Размерът на окото на мрежата на трала е 72 мм, а големината на бим трала е 3 м. Пробите са правени на дълбочина 5-15 м; 15-25 м и 25-

35 м. В презентацията нагледно са показани местата с най-голямо натрупване на рапана, както и детайлна характеристика на размерите.

Направените заключения от това проучване са следните:

- Това е първото кооперативно стандартизирано научно изследване на рапана в Черно море, направено по един и същ протокол;
- Тази инициатива ще продължи и през следващите години;
- Резултатите са предварителни, тъй като това е първият етап на проучването (резултатите от 2-ро и 3-то проучване все още се обработват):
- Рапанът се агломерира на дълбочина 20 m;
- Средната дължина на рапана е 60 мм;
- Най-високо изобилие и биомаса са регистрирани в северозападната част на Черно море;
- Най-големите екземпляри са регистрирани в най-дълбоките води.

Следват дискусии:

Г-жа Яна Велина зададе въпрос към г-н Хюсеин Йоздемир дали ще се въведе максимално допустим улов за рапана?

Г-н Хюсеин Йоздемир: дискусиите по темата в ГКРСМ все още продължават – дали видът да се ликвидира, или след като е променил екосистемата да бъде експлоатират по устойчив начин. Научните изследвания на рапана трябва да продължат и да се съберат още данни.

Данко Пенев от сдружение РО-Пескадор отправя въпрос към г-н Хюсеин Йоздемир: защо е избрана скорост на тралене от 1,5 – 2 възела, защото рибарите обикновено трялят с 3,2 -3,6 възела, като времето на тралене е поне 1 ч., така се покрива по-голяма площ. Също така в тези 30 мин. тралене включват ли и времето за вдигане и спускане на трала?

Г-н Хюсеин Йоздемир: Протоколите за изследванията по проекта Blacksea4fish са направени от всички партньори от Черноморските страни, включително и шест научни института, които са определили какви да са параметрите за проучването. Целта е не да се улови по-голямо количество, както е при риболова, а да се извърши изследването по еднаква методология на всякъде. Скоростта е била определена на 1,5 - 2 възела, защото това е ефикасна скорост използвайки бим трал с риболовен съд с 250 к.с. и е определено фиксирано време от 30 мин.

Г-н Мариан Паю: НПО „Маре Нострум“: В презентацията се упоменава, че има някои видове задържани при проучването като случаен приулов, кои са те? Другият въпрос е свързан с направените заключения и препоръки от страна на ГКРСМ към рибарския сектор и към екологичните организации.

Г-н Хюсеин Йоздемир: използваният уред не е представителен за да се каже какъв е приуловът при тралене. Тралът е само 2 м и няма вид риба, която да може да се задържи с този уред, той касае само рапана. Относно вторият въпрос препоръчва се

научна програма – да се изучи всичко за този вид – разпределение, размер възраст, смъртност, екологически аспекти и др., като целта е устойчивост на риболова на рапан.

Следва презентация на г-н Виктор Ница от Института за морски изследвания и развитие в Констанца „Григоре Антипа“, на тема Експедиция за изследване на рапана веноса с бим трал пред румънския бряг”.

Рапанът е инвазивен вид за Черно море и за първи път в е съобщено за неговото наличие пред румънския бряг през 1963 г. През последните години видът се превръща в обект на индустриална експлоатация, като в началото риболовът на рапана се извършва само с помощта на водолази, а в последствие и с бим трал, който е разрешен в Румъния през 2013 г. Стойността на запаса в тонове за рапана в румънския сектор на Черно море са следните:

- 2016 г. – 14 000 тона;
- 2017 г. – 17 500 тона;
- 2018 г. – 17 500 тона;
- 2019 г. – 15 000 тона;
- 2020 г. – 15 000 тона;
- 2021 г. – 8 007 тона.

Методологията на изследването направено от Института е в съответствие с предоставения протокол от ГКРСМ по проекта Blacksea4Fish, стандартизиран в демонстрационната експедиция, организирана в Трабзон. Използван е турски трал, теглен от изследователски кораб „Стяуа де Маре 1” с мощност на двигателя 570 к.с., свързан с лебедката с кабел 12 мм. Скоростта на тралене е зададена на 2 възела.

Заключенията от експедицията са следните:

1. Общото тегло на улова на е 400 кг през есента на 2021 г.
2. Общият брой на взетите екземпляри е 10 050 измерени индивида
3. Съставът по възрастови класове - от 3 до 12 години;
4. Най-високите стойности на изобилие и биомаса на рапана е през есента;
5. Общите стойности на рапановата биомаса за 2021 г. са оценени на 8007 тона, което показва тенденция на спад на наличния запас в изследваната област.

Следва презентация на г-н Йордан Господинов на тема „Улов и преработка на риба, миди и рапани по Българското крайбрежие».

Уловите на рапан в България през последните години са следните:

- 2018 г. - 3515,4 т.,
- 2019 г. - 4222,1 т.,
- 2020 г. - 2745,6 т.
- 2021 г. – 2166,4 т.

Броят кораби ловящи рапан са както следва:

- 2018 г. – 189 кораба;
- 2019 г. – 208 кораба;
- 2020 г. - 180 кораба.

Социално-икономическият интерес от улова на рапан показан като стойност на продадения улов от първа продажба на рапани (с използване на средната цена при първа продажба за съответната година) който по години е:

- 2018 г. - 3 972 402 лв;
- 2019 г. – 3 842 111 лв.;
- 2020 г. – 2 031 744 лв.

Броят на заетите работни места при улов на рапани за 2019 г. е бил 139 лица наети със заплащане и 171 работещи без заплащане. Преработката се осъществява в шест предприятия, които работят целогодишно и две сезонни. В активния сезон в преработката работят до 1200 работника.

Заключението от презентацията е, че бъдещият план за управление на рапана трябва да се съобрази с голямата регионална заетост. Не трябва да се поставят бариери и ограничения, които да стеснят развитието на това направление от добива и производството на храни с висока добавена стойност. Видът е изключително експортно ориентиран и търсен продукт.

Следват дискусии:

Г-н Даниел Бухай: от направените презентации като заключение може да се каже, че риболовът на рапан е единственото средство за контрол на вида, както е казал г-н Хюсеин Йоздемир, а г-н Виктор Ница е споменал в експозето си, че стремежът е улова на рапан да се превърне в екологичен инструмент. Надеждата е ГКРСМ да изработи препоръките в полза на икономическия и екологичния подход взети заедно, така че хората заети в улова и преработката на рапани да не останат без работа.

Г-н Хюсеин Йоздемир: Консултациите за рапана тази година са започнали на 29 март 2022 г. в Трапзон, Турция, последвани от среща в Констанца, Румъния на 19 април и в България на 28 април. Регионална онлайн среща се е провела на 9-ти май 2022 г. с около 100 участника. Резултатите от консултациите тепърва ще се оценят и ще обсъдят най-добрите мерки за управление на рапана в региона. „Работилницата за ДМР форум” и изследователската програма са примери за регионално сътрудничество и как страните обединяват усилията си с помощта на ГКРСМ и ЕС за да може рапанът ефективно да се управлява в Черно море. Партньори по проекта Blacksea4fish са Българският институт за рибни ресурси, националната агенция по околната среда в Грузия, румънският национален институт за морски изследвания и развитие „Григоре Антипа”, турският централен институт за научни изследвания в областта на рибарството (SUMAE), истанбулският Университетски факултет по рибарство, украински екип от експерти.

Г-н Йордан Господинов: Темата за улова на рапана ще продължава да е актуална за дебат. Голям е делът на заетите в улова и преработката му. Правилата и ограниченията трябва да се съобразени с науката и бизнеса.

Г-н Хюсеин Йоздемир: социално-икономическият аспект е много важен за всички дейности. През втората част на 2022 г. по проекта Blacksea4fish се цели да се направи социо-

икономическо проучване във връзка с риболова на рапан и се надява през следващата 2023 г. да има някакви резултати. Друго важно нещо, което е констатирано при този проект, че регулациите и законодателствата в България и Румъния относно рапана не са хармонизирани - например няма минимален размер за разтоварване и размер на окото на мрежата. Разбира се има нужда от още допълнителна информация за този вид, за да могат да се вземат адекватни мерки.

Г-н Данко Пенев: За Румъния има ограничение за окото на мрежата при улов на рапан и то е 5 см.

Следва закриване на срещата.

Протоколирал срещата: г-жа Елена Пенева

Председател на КСЧМ: г-н Даниел Бухай